

Kymmeniä kuumailmapalloja elämyslennolla.

Tuhansia vuosia vanha arkeologinen aarreaita - KAPPADOKIA

10.4.2024 14.00

Keski-Turkin Anatoliassa sijaitsevassa Kappadokiassa on tuhansia vuosia vanha maanalainen kaupunki. Alkukristilliset luolakirkot ja -asumukset tekevät maakunnasta kulttuuriperintökohteen, johon tutustuu vuosittain lähes kolme miljoonaa matkailijaa.

Teksti ja kuvat: ILKKA NOUSIAINEN

Kappadokiassa luonnon ja historian oikut ovat konkreettisesti läsnä. Alkukristilliset luolakirkot ja -asumukset keskellä muslimimaa Turkkiä ovat jo sellaisenaan ainutlaatuinen yhdistelmä. Pieteetillä kirkkoja vaalivat isännät tietävät olevansa sivilisaation alkulähteillä.

Miljoonia vuosia sitten syntyneet terävähuippuiset kalliomuodostelmat, joihin tulivuorten purkaukset ovat jättäneet jälkensä aikojen saatossa, häikäisevät värikylläisyydellään aamuauringossa. Tunnin hiljainen lento kuumailmapallolla on elämys. Parhaimmillaan Kappadokian taivaalla voi olla yhtä aikaa viitisenkymmentä kuumailmapalloa koreissaan parikymmentä matkailijaa.

Ottomaanivallan romahdettua ensimmäisen maailmansodan jälkimainingeissa tuli päivänvaloon Kaymaklin maanalainen kaupunki vuonna 1916. Tunnelit avattiin yleisölle vuonna 1964. Arkeologien mukaan maanalainen kaupunki on rakennettu vuosina 2000-1300 ennen ajanlaskun alkua.

Viidentuhannen ihmisen tarpeita varten kaiverrettu luolasto käsittää kahdeksan

kerrosta, joista neljä ylintä on avattu.

Kaymaklin "metrokaupunki" listattiin UNESCO:n maailman kulttuuriperintökohteeksi vuonna 1984. Labyrinttikaupungissa liikkuminen on lievästi ahdistavaa siitä huolimatta, että valaistus ja kulkusuunnat on hyvin merkitty.

Oppaana toimiva **Junus Keran** nimeää käytävän päässä olevan syvennyksen viinikellariksi. Hän kertoo myös syvennyksestä, jossa säilytettiin kiinni otettuja vihollisia.

- Eläimet olivat ensimmäisessä kerroksessa. Vainajien haudat, elintarvikkeiden säilytystilat ja viinikellarit ovat omilla paikoillaan puolustustarkoitukseen rakennetussa luolakaupungissa. Kun vihollinen ilmaantui paikalle, oli tärkeää, että elämä saattoi jatkua pitkiäkin aikoja turvassa maan alla. Ilmanvaihto hoidettiin 75-80 metriä pitkien kanavien kautta. Pohjavesikaivo helpotti asukkaiden elämää ratkaisevasti.

Oman lukunsa muodostavat alueen parikymmentä alkukristillistä luolakirkkoa ja -kappelia, joista osa on myös maailman kulttuuriperintökohteita. Seinien ja kattojen freskot liittävät luolakirkot kiinteästi kristilliseen perinteeseen. Pyhä ehtoollinen, Neitsyt Maria ja Taistelu käärmeltä vastaan ovat aihepiiriltään tuttuja mistä tahansa kristillisestä pyhästä.

Anatolia, joka tunnetaan myös Vähä-Aasiana, on täynnä arkeologisia aarteita. Rooman ja Bysantin aikakaudet ovat selvästi erotettavissa. Arkeologisissa kaivauksissa tehdään jatkuvasti uusia löytöjä.

Kappadokian maakunta jakaa Turkin itäiseen ja läntiseen puoleen myös kulttuurisessa mielessä.

Länsi on aina ollut kallellaan Istanbulin eli Konstantinopoliin ja sitä kautta Eurooppaan, kun taas itä edustaa puhtaammin aasialaista ja länsimaiselle matkailijalle vieraampaa traditiota.

Turkin haasteena on aina ollut idän ja lännen, orientin ja oksidentin, välinen dilemma. Sama tasapainoilu on nähtävissä hitaasti etenevissä EU:n jäsenyysneuvotteluissa.

Kappadokian tärkeimmän kaupungin Nevsehirin museonjohtaja **Murat E. Gülyaz** pitää itsestään selvänä, että muslimimaa Turkki huolehtii myös kristilliseen perinteeseen liittyvistä kulttuurikohteista. Hän puhuu ihmiskunnan yhteisistä kulttuurista, jotka vain sattuvat olemaan Turkissa.

Gülyaz pitää kulttuuriarvojen vaalimista itselleen mieluisana tehtävänä, mutta tuo esille myös haasteet. Kirkot ja erityisesti freskot vaativat entisöimistä, vartiointia ja varoja. Tukea saadaan Turkin valtiolta, mutta yhä enemmän myös kansainvälisistä lähteistä.

- Olen erittäin iloinen siitä, että kansainvälinen yhteistyö asiantuntijoiden kesken syvenee ja laajenee. Pidän sitä yhteisenä ja universaalina kulttuuriprojektina. Itse toivoisin, että jonain päivänä saisimme tänne todellisen arkeologisen tutkimuskeskuksen, johon asiantuntijoiden lisäksi myös nuoret voisivat tutustua ja josta he voisivat oppia.

Neljän kilometrin vaelluspolulla vastaan tullut hollantilaispariskunta pahoitteli, että kahden viikon matka alueelle oli päättymässä. Kunnolliseen perehtymiseen olisi pariskunnan mielestä tarvittu useampi kuukausi.

Kappadokia osuu vanhan Silkkitien varteen, mikä on jättänyt omat jälkensä tämänkin päivän elämään.

Matto- ja keramiikkateollisuus sekä kuumavesilähteet kylpylöineen ovat vanhaa perua, mutta elinvoimaisia edelleen. Mattojen, lautasten, maljakoiden ja viinikannujen kuviointi ja ornamentit juontavat satojen, jopa tuhansien vuosien taakse.

Alueen valkoinen ja punainen savi kuuluvat termisen maaperän ominaispiirteisiin. Niitä pidetään myös laadun takeena. Nevsehirissä, Ürgüpiissä, Avanosissa ja Gülsehirissä voi tehdä hyvien matto- ja posliiniesinekauppojen lisäksi erinomaisia antiikkilöytöjä.

Luontopolulla tavattu kilpikonnan tuntui meikäläisittäin eksoottiselta ilmestykseltä, mutta oppaallamme siinä ei ole mitään ihmeellistä:

Alkukristillisten luolakirkkojen autenttiset freskot häkellyttävät.

Museonjohtaja Murat E. Gülyazin unelma on arkeologinen tutkimuskeskus, joka yhdistäisi kansainvälisiä tieteentekijöitä ja matkailullisia tavoitteita.

- Sehän syö viinirypäleitä.

Täyteläisistä viineistään tunnettu Kappadokia on vihannesten, yrttien, viikunoiden, oliivien ja lukemattomien peltotuotteiden runsaudensarvi. Se näkyy ja maistuu myös gastronomiassa. Näyttävä esillepano ja perinteiset valmistusmenetelmät ovat olennainen osa ruokakulttuuria. Aamiainen ei ole mitään, jos siitä puuttuvat mustat oliivit ja valkoinen juusto, hummuksesta puhumattakaan.

Kun turkkilaiset puhuvat vieraanvaraisuudesta, he tarkoittavat kokonaisvaltaista asennetta. Kun 600 vuotta kestänyt ottomaanivalta oli voimissaan ja ulottui Irakista Unkariin, oli mahdoton ajatus että joku voisi pärjätä omin avuin koko imperiumin alueella. Kymmenien kansallisuuksien, kielten ja kulttuurien kokonaisuus perustui vastavuoroisuuteen. Kun autat, tulet itsekin autetuksi. Vieraanvaraisuudesta tuli osa kansallista identiteettiä.

Kiitämme:

- + Mielenkiintoista arkeologiaa ja kulttuurihistoriaa
- + Palvelualltiutta ja ystävällisyyttä. Turkkilaiset pitävät suomalaisia pohjoisina veljinään.
- + Maukasta ja monipuolista ruokaa ja runsaita hotelliaamiaisia.
- + Edullista hintatasoa. Nahka, keramiikka, tekstiilit, matot ja antiikki korreloivat hinnan ja laadun suhteen.

Moitimme:

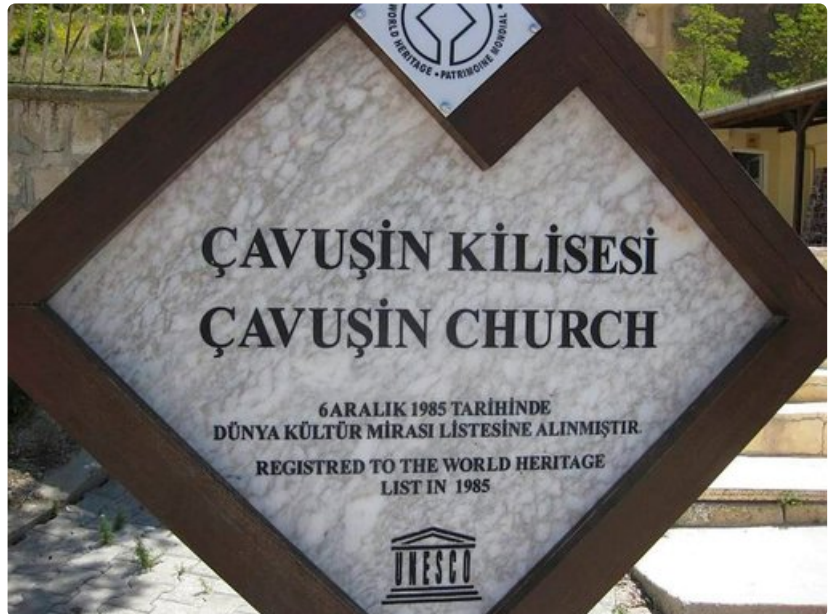
- Kappadokiaan järjestetään Suomesta matkoja vain kesällä ja syksyllä. Omatoimimatkailijalta vaaditaan seikkailumieltä.
- Kuumaa ja kuivaa ilmastoa. Liikkuminen ja kiipeily vaativat kohtalaista peruskuntoa.
- Kielitaidon puutetta hotellien ulkopuolella.
- Turkin imagoa matkailumaana.

Vuorimaisemat syntyivät miljoonia vuosia sitten. Tulivuorenpurkaukset näkyvät kerrostumina.

Perinteisin menetelmin mallista kudottu matto on sitä arvokkaampi mitä enemmän siinä on solmuja neliösentillä. Hyvä matto kestää käytössä sata vuotta.

Viileät ja kauniit moskeijat ovat hyviä käyntikohteita.